

'Zwarte humor'
Agent poste elke dag racistische 'mopjes' op Facebook

Looprobot
'Wielencic' vervoert test revolutionair bionisch pak

OPINIE

BART ECKHOUT
Commentator
@barteckhout

standpunt

Taal is gans het volk

De reeks 'Bank achteruit' in deze krant, over de positie van kansarme kinderen in het onderwijs, noopt tot nadaken. De blik op de bijzonder taale realiteit van kansarme doet zekerheden en vooroordelen, van links en rechts, in vraag stellen.

Een verruimde blik is geen luxe in deze problematiek. Meer dan een kind op tien in de Vlaamse gemeenschap verloor aan armoede, en dat percentage daalt maar niet. De cijfers zijn een schandvelk op onze welvaartaan. Dan kan het geen kwaad om het oor te luisteren te leggen bij mensen die met de voeten in de schoolpraktijk staan.

Wat moed geeft, is immers juist de gemotiveerde, door ervaring genuanceerde blik van de directeurs en leerkrachten op het terrein. Helas lijkt de Vlaamse regering, bevoegd voor onderwijs, voorlopig niet veel aan te vragen met de wijsheid.

Een directeur geeft bijvoorbeeld toe dat hij schoolmiddelen ook inzet om boterhamdozen te vullen of armere kinderen mee te kunnen nemen op zwembad of boskas. Minstens een deel van de regering wil precies aan die praktijk een eind maken omdat een school aan onderwijs behoort te doen, niet aan armoedebestrijding. Dat is *excellent management*, geen sociaal onderwijsbeleid.

Ook over het belang van taal in een superdiverse schoolomgeving worden heel wat ideologische waarden door de praktijk achterhaald. Voorop staat: kennis van het Nederlands als landstaal is cruciaal om mensen uit een gesloede, kansarme situatie te tillen. Het is bijzonder jammer dat de nadruk op taal als essentieel element voor sociale interactie, lange tijd is gewantrouwd als een 'nationalistische' gedachte. Dat is ze namelijk niet.

Te gelijk blijkt dat het principieel adwingen van kennis van het Nederlands bij sommige kinderen met een complexe migratieachtergrond juist een hogere drempel voor integratie en sociale mobiliteit opwerpt. Dit is niet het beste of pragmatisch om te springen met taal en kleine kinderen in sommige gevallen toe te laten ook de moedertaal te gebruiken.

Dat is voor rechts dan weer een groot taboe. Schrikbeelden doemen op van Vlaamse scholen die worden overspoeld door Turkse en Arabische klanten. Makelaars in angstverspreiden dan graag het beeld dat 'onze' kinderen 'hun' taal moeten overnemen. Dit slaat nergens op. Het gaat erom dat kleine kinderen juist met meer verworven en nieuwe, vreemde taal zullen aanleren, als ze eerst de mechaniek van hun thuistaal beheersen.

Het einddoel - kennis van het Nederlands als gemeenschappelijke basis voor participatie aan de samenleving - blijft overeind. De taal blijft nog altijd 'yans het volk'. Het vergt alle wat politieke moed om te zien dat dat doel soms beter via een omweg wordt bereikt.

@janvanasscheB
'Veel asielzoekers vallen uit de boot'.
Beetje rare titel hé
@VRTjournaal @VRT

► Twitteraar Jan Van Assche striuكة over een titel bij de openbare omroep.

zak

Alle kleuters horen op school

Wouter Duyck is professor cognitieve psychologie en opleidingsvoorlichter aan de Universiteit Gent

DM

Nieuws 8-9

Een 'blanke' school verandert niets aan wie mijn zoan is

De Morgen publiceerde gisteren het verhaal van Ecrin, als eerste aflevering van een reeks over kansarmoede in het onderwijs. Ze is 5 jaar en loopt school in Berchem. Thuis is er enkel Duitsstalige televisie. Haar vader spreekt geen Nederlands. Hij haakt Ecrin meestal 's middags weg van school. Een schrijvende illustratie van wat ons onderwijs nodig heeft: meer aandacht voor taalachterstand en vroegere interventies voor sociaal kwetsbare kinderen.

Eigen schuld dikke bult, zullen sommige cynische lezers hebben gedacht. De vader klaagt over het gebrek aan kansen op hoger onderwijs, maar neemt niet de verantwoordelijkheid om Ecrin een maximaal (gratis) schoolaanbod te bieden. Hij zegt zelf dat taal belangrijk is, maar spreekt geen Nederlands. Tot wanhoop van de kleuterjuf, die die buit van een moeizaam lager onderwijs al ziet hangen. Uiteraard dragen ouders een enorme verantwoordelijkheid voor de schoolloopbaan van hun kinderen. Maar vingervrijzigen helpen kleuters niet. De overheid moet structurele maatregelen nemen om de onderwijskansen van elke kleuter te maximaliseren.

Al in de jaren 80 toonde onderzoek van professor Keith Stanovich aan dat sociale achterstand in het onderwijs hoofdzakelijk een taal-effect is. Net om dit te voorkomen moesten kleuters die onvoldoende aanwezig waren in de Vlaamse kleuterklas vanaf 2010 een taaltoets afleggen voor ze naar het lager onderwijs mochten. Een maatregel die nooit goed werd uitgevoerd en in 2014 werd afgeschaft. Ondertussen daalt nu drastisch het aantal kleuters dat vroeger dan de leerplaat (zes jaar) naar school gaat, vooral in de steden. In Gent gaat al bijna een op de tien kleuters niet voldoende naar school. En dat met een zwak criterium van 220 halve dagen, wat al veel minder is dan het voltijdse kleuteronderwijs dat veel autochtone kleuters genieten. Uit een parlementaire vraag van Ann Brussel blijkt bovendien dat deze kleuteruitval vier keer groter is bij kleuters die thuis geen Nederlands spreken.

Dit is dramatisch: in het bijzonder wie het kleuteronderwijs het meest nodig heeft, haakt af. Het resultaat is een grote groep kinderen van wie de schoolcarrière op voorhand ernstig wordt gehypothecerd. Het zijn de ongediplomeerde schoolverlaters en werkelozen van 2027. Schoolachterstand voor deze kleuters situeert zich dan ook aan de startlijn. Dat is in het bijzonder voor anderstalige kleuters dramatisch, omdat vanaf zes jaar de capaciteit van het brein om taal te verwerven afneemt.

Een sociaal schoolbeleid moet dan ook vroeger gebeuren, in plaats van met inefficiënte lapmiddelen achter de feiten aan te lopen. Daarom is vroegere schoolplicht een must. Het huidige kleuteronderwijs, en het taalbod dat het biedt, is het noodzakelijke begin. Maar het mag eigenlijk ook iets meer zijn. Nobelprijswinnaar James Heckman voldeed veertig jaar lang een groep kwetsbare kinderen, en berekende dat elke euro gespendeerd aan een vierjarige tot 300 euro opbracht wanneer die 65 wordt. Een jaarlijks rendement van 7 à 10 procent! Hoe vroeger men investeert, hoe sterker de opbrengst: investeringen in driejarige zijn veel effectiever dan die in zesjarige. Een paar uur per dag intensieve onderwijsopvolging leverde verbluffende resultaten op: hogere intelligentiescores, minder bijzondere onderwijsnoden, meer hoger onderwijs, hogere salarissen en huurbesit. Voor de samenleving: minder uitkeringen en criminaliteit, meer belastinginkomsten.

De Vlaamse regering moet daarom ernstig een vervroeging van leer-, school- of onderwijsplicht overwegen. Open Vld en Groen zijn sterke voorstanders, en ook N-VA en sp.a zijn voor, zij het allen met eigen accenten. Laat ons niet langer aarzelen, en zet kleuters als Ecrin aan dezelfde startlijn.

Een sociaal schoolbeleid moet vroeger gebeuren, in plaats van met inefficiënte lapmiddelen achter de feiten aan te lopen. Daarom is vroegere schoolplicht een must

► Vooral in steden daalt het aantal kinderen die naar school gaan voor de leerplaat hen daartoe noopt. © BOB VAN MOL

De Morgen 26/08/2015, bladzijden 2 & 3
All rights reserved. Gebruik en reproductie enkel mits toelating van de uitgever via De Morgen

Videotheken zijn marginaal, gokkantoren dan weer niet
VIDEO TAKE-OUT
► Vlaanderen bereikt op school